

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo Komenskega ulice št. 12.

Red sv. Benedikta in cerkvena glasba.

(Konec)

Na Nemškem je stal v prvi vrsti, tako da mu ni bilo para, samostan Sv. Gala, kamor je prišlo rimsko petje po nekem rimskem pevcu, Romanu. Tu se je rimsko petje nenavadno krasno razvilo; tu se je odlikoval Notker Balbulus, ki je zložil in uglasbil mnogo sekvencij in himnov in se je njih raba ohranila do 17. stoletja, od l. 1619. pa je bila odpravljena. V tem samostanu je zlagal Ratbert nemške narodne pesmi in Hermanus Contractus (bil je pozneje v Reichenau-u) izumil lastno pisavo za note, i. dr. (prim. „die Singschule von St. Gallen“ spisal P. Anz. Schubiger). Prav tako je glasba cvetela v Reichenau-u, kjer so se gojenci samostanske šole podučevali v rabi vseh navadnih glasbil. Za Rhabana Mavra dospela je Fulda do velike glasbene slave in benediktinski samostan Hirschau po svojem učenem opatu Viljemu. Slovele so tudi pevske šole pri sv. Emeramu v Reznju, Corvey-u, Halberstadtu in drugod.

Menih benediktinec je bil, ki je zboljšal notacijo ter izolikal diafonijo, namreč Hukbald v samostanu sv. Amada v Flandriji. Na njegovi podlagi je dalje zidal drug menih, Gvidon Areški in je s svojim učenim načinom bistveno polajšal glasbeni poduk. Orgle, ono se posebno cerkvi lastno glasbeno orodje, imajo se zahvaliti za zboljšanje konstrukcije kakor tudi za razširjanje zlasti menihom. L. 757 so prišle prve orgle na Francosko Pipinu kot dar grškega cesarja. Kmalu potem sestavil je Wikterp, škof avgsburški, nekdanji samostanski gojenec, nove orgle; v Freising-u pa so bili v 9. stoletju najboljši orglarji.

Izmed glasbenih pisateljev od 10. do 13. stoletja omenimo še iz reda sv. Benedikta: Regina iz Prüma, Berna iz Reichenau-a, Avreliana Reomeskega, Anzelma iz Parme, Usuarda iz Fulde, Markvarda iz Epternach-a, Remigija iz Auxerreskega, Sigeberta iz Gemblacenskega samostana, Udeskalka, opata pri sv. Ulrihu v Avgsburgu, Adama iz Fulde, sv. Bernarda Claireauxkega. Nikakor ni mogoče tu navesti imena vseh menihov, ki so si posebnih zaslug iztekli za gojitev cerkvene glasbe in

jih kronisti hvalno omenjajo; to prepuščamo specijelni glasbeni zgodovini benediktinskega reda. (Prim. Studien und Mittheilungen aus dem Benediktinerorden, letniki 1880., 1881., 1885.)

Kakor se je duševna izobrazba od 12. in 13. stoletja dalje tudi zunaj samostanov razširjala, prav tako je tudi glasba tem več podpornikov in prijateljev med svetom našla in odslej nimamo napredka v glasbi do njenega višjega razvoja dalje iskati po samostanih. Odslej si nimamo več tu ogledovati pot uglajajočih mojstrov, marveč moramo njih zaslug iskati na nasprotni strani. Pri naglem razvoju glasbe, ki je seveda imela mnogo čudnih izrastkov in hib, ohranili so samostani kot konservativni elementi cerkveno glasbo na plemeniti struji in jo obvarovali posvetnega umetovanja in izprijenosti; vsled samostanskih pravil, ki po svojem notranjem bistvu konservativizmu služijo, ohranila se je tudi v cerkvenem petju častitljiva starodavnost in se je večjidel le z največjo opreznostjo dovoljevalo izvajati nove skladbe. Gregorijanski koral ostal je edina dovoljena cerkvena glasba v koru in pri konventualni službi božji. Šele pozneje se je razširila večinoma po vseh samostanih tudi figuralna in instrumentalna glasba za posebno slovesno službo božjo; vendar pa je vedno gregorijanski koral služil kot ograda in koristno protitežje drugi glasbi nasproti. Pri vsem tem pa ni bila nikdar izključena iz samostanskih šol veda posvetne glasbe, da, tudi ona je našla v njih marljivo gojitev.

L. 1277. piše kronist Andrej Rezenski, da je ondotni škof menihe iz heilbronskega samostana poklical, da bi v svoji cerkvi uvedel figuralno petje; l. 1327. jeli so je gojiti v samostanu sv. Erema (Einsiedeln) v Švici, in šele l. 1413. pri sv. Blaziju v Črnem lesu. Tako vidimo, da je figuralno cerkveno petje po samostanih le tu pa tam nastopalo. Res je, da niso po vseh samostanih cerkvene glasbe z enako vnemo in ljubeznijo gojili, res je, da ni manjkalo izvrzkov in zlorab; toda našli so se tudi vedno možje, kateri so se trudili, temu zlegu v okom priti. V obče se samostanom ne more odrekati zasluga, da so vedno tvarjali jez proti oskrunjevanju cerkvene glasbe do 18. stoletja; odslej je pa tudi mnogo samostanov začelo laskati se posvetni instrumentalni glasbi. Izmed prednikov benediktinskih samostanov, ki so za 18. stoletja z vso močjo skušali zopet uvesti sveto in dostojno cerkveno glasbo, omenimo le opata Honorata ottobeurenskega, ki se (okoli leta 1785.) ni ustrašil nobenih stroškov, da je celo iz vatikanske knjižnice in od drugod si nabavil kontrapunktična dela najboljših cerkvenih skladateljev; in pa Gerberta, kneza-opata pri sv. Blaziju v Črnem lesu, kojega zasluge so preznane, da bi jih tukaj natančneje razpravljali.

Od 16. do 19. stoletja tudi ni manjkalo redu sv. Benedikta velikih in imenitnih glasbenikov. Tu postavimo le nekoliko njih imen.

V Palermi je slovel v 16. stoletju Maurus Chiaula, gojenec tamošnjega samostana sv. Martina, po svojih izvrstnih skladbah za petje in instrumente. Ob istem času veljal je Lorenzo Gazius, benediktinec v samostanu sv. Justine v Padovi, kot glasbeni orakelj; Engelbert v samostanu sv. Matija v Trevirih je bil znan kot glasbenik prve vrste. V 17. stoletju je Janez Caramuel pl. Lobkovic dal na svetlo učeno delo „Novum Musurgiae specimen“ (Venet.

1645); k benediktinskemu redu so pripadali Bacchini, Bedoslos Cellos, Jamillac. Iz 18. stoletja omenimo P. Meinrada Spiess iz Yrsee, čigar dela se še dandanes visoko cenijo; P. Olivera Legipontius iz Kolina; P. Antona Zieggeler iz Zwiefantena; P. Kajetana Colberer iz Andehsa; Koenigsberger-ja in veliko drugih.

Za zgodovino cerkvene glasbe iztekli so si mnogo zaslug opat Calmet iz Sénones, slavni francoski zgodovinar P. Mabillon, P. Petz iz Mülka na Nižjem Avstrijskem; pisal je tudi P. Caffiana v samostanu St. Germain (Paris) imenitno delo „Essai d' une histoire de la musique“ (1777), Mavrinska kongregacija pa je izdala jako zanimive zapiske o glasbeni zgodovini srednjega veka v svoji „Histoire litteraire de la France.“

V novejšem času pričal je živo (da ne omenjamo drugih) P. Anzelm Schubiger v Einsiedelnu, da je redu sv. Benedikta gojitev glasbe še zmiraj pri srcu, s svojimi skladbami in zlasti s svojim izbornim delom: „Die Sängerschule St. Gallen“; dalje P. Benedikt Sauter, zdaj opat emavškega samostana v Pragi, z znamenito knjigo: „Choral und Liturgie“. (Schaffhausen pri Hurterju 1865.) In kateri Cecilijanec ne pozna vsaj po imenu častitljivega starčka P. Utona Kornmüller, priorja Mettenskega, ki je toliko lepega za službo božjo zložil in spisal? ali opata Jos. Pothier-a, najmarljivejšega obnovitelja prvotnega koral, ki je spisal preimenitno delo „Les mélodies grégoriennes“? — Dobro znan je tudi P. Ambrozij Kienle, ki je Pothierovo delo na nemški jezik preložil ter sam spisal jako dobro učno knjigo za koral. — Pač res, še dandanes nahajamo večinoma po vseh benediktinskih samostanih vedne vaje in rabo gregorijanskega petja ali koral.

Šmarnice.

12 pesmi za mešan zbor, deloma z orglami, za petdesetni jubilej zložil in brezmadežni devici Mariji ponižno poklonil P. Hugolin Sattner, ord. ff. Min. — Z dovoljenjem preč. knezoškofijstva in redovnega predstojništva. Cena partituri 2 K. V Ljubljani 1904. — Založil Frančiškanski samostan.

Shmarnična pobožnost se je v novejšem času vernim Slovincem zelo priljubila. Kar pa naše ljudi tako zelo vleče k „šmarnicam“, ni samo vzpodbudno šmarnično branje, temveč zlasti tudi vzpodbudno, lepo petje. Da, dobrih „šmarnic“ brez lepega petja si niti misliti ne moremo. Hvala Bogu, v novejšem času imamo od raznih naših skladateljev užé več lepih zbirk Marijinih pesmi, katere se po naših korih pridno prepevajo. Tem zbirkam se sedaj častno pridružuje tudi zgoraj omenjeno P. Hugolinovo delo. Dasi obsega samo 12 pesmic, vendar v naši šmarnični cerkvenoglasbeni literaturi zavzema to delo vsekako odlično mesto.

Izšla je samo partitura; pevski zbori si bodo morali torej pomagati z izpisovanjem glasov ali še bolje s tem, da si naročé toliko partitur, kolikor je glasov.

Užé zunanja oblika tega dela je jako lična, tisk (pri J. Potobsky-ju v Gradcu) zelo razločen. Toda poglobitna reč je vsebina sama; kakšna je pa ta?

Najprej omenjam gledé teksta, da je vzgleden, ker ga je deloma pregledal, deloma na novo priredil na tem polju dobro znani g. dr. Pečjak.

Kar pa zadeva uglasbenje samo, rečem v obče, da se vse skladbice odlikujejo po onem prijetnem slogu, kateri je lasten skladbam g. P. Hugolina. S tem pa ni rečeno, da so te skladbe pretežke za naše pevske zборе; ne, tudi šibkejšim našim zborom — ako se hočejo nekoliko potruditi — bo mogoče proizvajati te pesmice. Pa oglejmo si v naglici posamezne številke!

Št. 1. „Marija cvetlica“ je priprosta, a prikupljiva skladbica v $\frac{6}{8}$ -taktu, kot nalašč za majnik.

Št. 2. „Deviška Mati“ je jako efektna skladba. Pričenja sopran — solo v d-duru z izbornim, samostojnim spremljevanjem na orglah. Nadaljuje zbor v d-molu, a proti koncu preide zopet v krepki d-dur. Boljši pevski zbori bodo napravili s to skladbo izvrsten vtis.

Št. 3. „Češčena si!“ in št. 4. „Marija pomočnica“ ne bosta delali pevcem posebnih težav. Zlasti zadnja je zložena v priprostem, Riharjevemu podobnem slogu.

Št. 5. „Marijini otrok“ je uglasbena na izvorno dr. Pečjakovo besedilo, katero so do sedaj uglasbili že trije skladatelji. Tekstu primerno je tudi skladba bolj milega značaja.

Št. 6. „S cveticami te venčamo“ je posebno krasna skladbica. Po kratki predigri pričenjata višja glasova s priljubljenim motivom, katerega so sicer rabili tudi že drugi skladatelji, a se tu lepo odlikuje po krasnem spremljevanju. Nadalujeta na to nižja glasova, dokler ne nastopi ves zbor; skonča se spev z milo poigro v „pp“. Pri majnikovih pobožnostih bo ta pesmica brez dvoma priljubljena točka na naših korih.

Št. 7. „Usmiljena mati“ se odlikuje v tem, da je g. skladatelj tu porabil znano koralno meledijo „Salve Regina“. Kajpada je moral zaradi slovenskega teksta ono melodijo nekoliko pristriči, oziroma predrugačiti, a priznati se mora, da se mu je to vrlo posrečilo.

Št. 8. (v zbirki stoji tu pomotoma št. 9, a pri naslednji št. 8) „Marija, pomočnica v smrti“, efektna skladba; vendar one triole bi se lahko odstranile, ne da bi bilo to v škodo skladbi sami.

Št. 9. „Marija, upanje grešnikov“, št. 10. „Majnik Mariji“ in št. 11. „Lepota Marijina“ se bodo gotovo prikupile pevcem in poslušajočim vernikom. Zlasti s št. 10. je hotel g. skladatelj podati pevskim zborom priprosto Marijino pesmico za majnik, bolj v duhu nekdanjih Marijinih pesmi. Od druge vrste nadalje spominja tudi melodija na neko staro Marijino pesem.

Št. 12. „Češčena bodi, Kraljica“ je najdaljša skladba v tej zbirki, ker tu je g. skladatelj uglasbil znano cerkveno molitev „Češčena bodi, Kraljica“. Reči se mora, da je g. skladatelj glasbeno izvrstno raztolmačil ono priljubljeno molitev, in zlasti boljši naši pevski zbori se bodo z veseljem lotili te nekoliko daljše, a jako hvaležne skladbe.

In s tem smo pri koncu zbirke, pa tudi pri koncu z oceno. Iz tega pregleda ni težko spoznati, da s tem delom ponuja zaslužni g. skladatelj našim pevskim zborom res šopek lepo duhtečih šmarnic, po katerih bodo pač radi segli marljivi naši pevski zbori, da jih bodo zlasti sedaj v krasnem majniku drugo za drugo pokladali majnikovi Kraljici na altar.

Beethoven in Schiedermeier.

Iz „Cyrilla“, češkega časnika za katoliško cerkveno glasbo, posnamemo sledeči fakični dogodek, kateri bo naše gospode organiste gotovo zanimal. Okolo 20. leta preteklega stoletja je bil organistom v katedrali v Lincu J. B. Schiedermeier, bil istočasno tudi kapelnikom v tamošnjem gledališču. Pri preludovanju ni bil Schiedermeier strog v izbihi motivov, vsled česar so se v cerkvi mnogokrat slišale tudi arije iz oper. Pri neki pontifikalni maši pride na kor neznanec, kateri nikakor ne pozdravi in ki bolj z očmi kot s poslušom sledi organistovi igri. Pri tem se vedno približuje orglam in organistovi klopi. Po škofovem blagoslovu na koncu maše, izpusti Schiedermeier zopet nek frivolen téma na orglah, nakar tujec hipoma porine Schiedermeiera s klopi in sede na njega mesto. Novi organist seže v klaviruro orgel, prevzame Schiedermeierov tema in ga melodično zjednostavi, ritmično zdolži in razširi ter ustvari iz njega v najprvo prekrasno kontrapunktično predigro.

Medtem ko moli škof zahvalo po sv. maši zapojó orgle isti tema v čarobnem adagiu polno pobožnosti. Ko odhaja škof iz cerkve, zabuči vnovič dotični tema pleno organo kot dvojna fuga in pretresa prostorno sveto hišo. Vsi so mislili, da je Bach sam od mrtvih vstal in se vrnil. Gledali so na neznanega orglavca kot na kako višje bitje. Schiedermeier, stoječ poleg tujca, potrj, kakor kaznovan deček, se še zavesti ne more. Še dva dolga akorda k veličastnemu zaključku in orglavec vstane, vzame klobuk in je že pri vratih kora. Schiedermeier se nekako prebudi in teče za tujcem. Ta pa, vedoč, kaj se od njega zahteva, se odreže: „Beethoven!“ in izgine v množici ljudstva. Schiedermeier se osramočen vrne na kor in proglašá: „To je bil Beethoven! Veliki Beethoven je to bil!“ In vsi na koru navzoči, da, še celo ljudstvo v gručah pred cerkvijo je ponavljalo: „Veliki Beethoven je to bil!“ — „Cyrill“ temu dostavlja: „Dal Bog, da bi to bilo zadnjič! O kaj bi se najezil veliki Beethoven še dandanes v naših cerkvah, kjer slišimo mnogokrat posvetno in trivialno dudlanje in treskanje v predalnih triolah in šestnajsterkah v allegro!“

Posnel F.

Dopisi.

Celje. — Ravnokar je g. Ivan Ocvirk organist pri Sv. Juriju ob južni železnici izdal skladbe „Šlomškovi napevi k blagoslovu“ za mešan zbor. Tudi mene in gosp. Spindlerja se je par leti opominjalo oziroma prosilo, naj bi se imenovani napevi uredili in izdali; a jaz se tega dela nisem poprijel, prvič vsled pomankljivega teksta in drugič zaradi mehkužne, trivijalne, neokretne in za cerkev nedostojne melodije; tretjič pa tudi zavoljo tega ne, ker se mi je na moji prvi organistovski štaciji prepovedalo blagoslovne pesni iz „Šlomškovih drobtine“ v cerkvi popevati z opombo da so to „poskočnice Poharskih pastirjev“. Izvzamem le številko prvo, koju je dal Jožef Mohr že sredi preteklega stoletja natisniti, o čemur pa g. Ocvirk molči. Toraj zgodovino v roke! Žal, da se je tako dostojna skladba sprejela v zvezek stare šare.

Pri št. 2 je čudna prikazen posebno v altu in basu, to pa vsled nenaravnega ritma (1) kar je celo trikrat kot sekvenca porabljeno. Št. 3 ima v taktu 1, 2, 3, 4, poskočno melodijo t. j. 16 skokov brez sekundnega postopa, podobno Stolcerjevemu slogu. Takih melodij gotovo ni delal škof Šlomšek, temveč muzik, ki niti vedel ni, da je c-durov tonovski način brez vsakega znamenja, oziroma $\frac{c}{\flat}$ in \flat . Zakaj take budalosti zopet ogrevati in jih med umetni glasbeni svet trositi; zoper tako stvar bi se celo Tribnik na prsa trkal, ako bi se mu predložila.

„Glasno zapojmo“ tudi ni dobilo pri „sveto“ boljših misli, t. j. bolj naravne melodije ali ritma, temveč ostal je ondi poprejšnji slog nekdanjih šomeštrov, kar bi se dalo takole zboljšati (2). Pri št. 5 se nabajajo pri zunanjih glasovih neprijetne skrite kvinte $\frac{c}{g}$ $\frac{a}{d}$. Melodija pri št. 6 se šopiri kot prav sladka, in je vsled tega podloženemu tekstu nepristojna (3). Kakor se ne sme rabiti pri sv. maši iz svinca vlit kelih, tako se ne smejo popevati na koru melodije, ki jih ne spoznajo višje cerkvene oblasti za dobre. Napev 7. ne bi bil slab, ako bi bil komponist odstranil trikrat se ondi nahajajočo zmanjšano kvinto v sopranu (4).

„Najsvetejši“ št. 8. je prirejen oziroma od note do note prepisan, kakor se nahaja že okoli pol stoletja na tukajšnjem koru farne cerkve. 9. napev je prirejen v $\frac{3}{4}$ taktu, kar je popolnoma nepotrebno, ker bi ga lahko nadomestoval $\frac{3}{4}$ ter se pri tem napevu glasi sopranova melodija (5). Posebno koncem te skladbe so revni postopi melodije. Zadnja št. bi bila menda še najboljša, a žalibože, da kraljuje v prvi polovici imenovanega napeva monotonije kar na koše.

1. 2. 3.

Je - zu - sa i. t. d. Sve - to sve - to men - tu Je - zu - sa

a koncem iste skladbe se glasi prav ljubko

4. 5.

Na - še - ga Zve - li - čar - ja Je - zu - sa.

Gosp. Ocvirk je bil eden izmed prvih učencev tukajšnje orglarske šole in je obelodanil nekaj že prav lepih napevov, koji kažejo, da zna strune dobro ubirati. A žal, da se je dal tem potom nekaternikom zapeljati ter na njih prigovarjanje izdal omenjene napeve, ki ne spadajo več v 20. stoletje. Dalje se izdajatelj tudi ni oziral na sinodalne ukaze, v kojih se odločno zahteva, da naj cerkveni skladatelji svoja dela v aprobacijo predložijo.

Konečno naj še omenim, da, ako so komu imenovani napevi res pri srcu, naj si jih omisli, toda tudi po potrebi opili in odstrani vse, kar je ondi s cerkveno-glasbeno umetnostjo v nasprotju. Napevi se dobijo za eno krono pri skladatelju.

Pa brez zamere.

Karol Bercar.

Bled, 14. aprila 1904. — Precej časa že namakam pero, da Vam, g. urednik, sporočim o cerkveno-glasbenem gibanju „v raju“ Kranjske dežele. Nisem pregledoval starih letnikov „C. Gl-a.“, ali ni morda že kaj napisanega o tem, vendar pa vem, da veliko ne bo. Zato mi gotovo ne bodete zamerili, če si drznem Vas in cenjene bravece Vašega lista nadlegovati z malim dopisom o blejskem petju.

Zbor je pri nas zelo malo stalen, vsaj ženski glasovi; zakaj onih pevk, ki so bile na koru, ko sem pred dobrim poldrugim letom prišel gori, ni bilo za leto dni nobene več na koru. To prihaja ponajveč od tod, ker gredo za raznimi službami. Moški se boljše drže, zlasti nekateri so stanovitni kot triglavske skaline.

O veliki noči nas je pelo 5 basov, 5 tenorjev, 5 altov, 5 sopranov. Zbor je bil tudi že številnejši, pa so nekateri glasovi komaj že životarili.

Seveda imamo poleg tega zbora še pevski zbor „Izobraževalnega društva“, ki je precej številnejši, tako da naraste do 40 grl in celo čez.

Petje je vseskozi urejeno strogo po liturgičnih predpisih; toraj pri vsaki peti maši neskrajšani tekst, obenem se poje tudi vselej introitus, graduale, communio. Introitus in communio je vselej koralno, graduale včasih koralno, včasih figuralno, včasih se recitira, alleluja se pa vselej poje čveteroglasno.

Pri črnih petih sv. mašah se glase orgle le toliko, da podpirajo petje, drugače popolnoma molče.

Najbolj čudno se bo marsikomu zdelo, da se nad tem strogo po liturgičnih predpisih uravnanem petju nihče ne jezi. Čudno in zelo čudno le bi se zdelo ljudem, če bi pri peti maši bilo slovensko petje. Še na misel ne pride nikomur, da bi zahteval slovensko petje. Spočetka gotovo tudi na Bledu ni bilo tako; a zdaj se to zdi vsem samoposebi umljivo.

Zato je tisti stari, že stokrat v teoriji in praksi ovrženi ugovor: „češ ljudje se ne morejo temu privaditi“, zopet enkrat ovržen.

Čim bolj odločno se izpolnjujejo cerkvena določila, tem hitreje se ljudstvu izpodbijejo ugovori. Le ne preveč ozkosrčno! Povej ljudem: „Takole se zahteva, če je mogoče izpeljati: mi moremo izpeljati, torej smo dolžni izpeljati in zato homo tudi izpeljali!“ Pa bo kmalu mir besedi.

Toda če sem rekel, da se držimo strogo liturgicnih ukazov, moram nekoliko nazaj vzeti; najnovejših odiokov, ki so jih izdali sv. Oče Pij X. v svojem „motu proprio“ o cerkveni glasbi še ne izpolnjujemo: a) ženske imamo še vedno na koru, težko bo dobiti deških glasov v bližnji bodočnosti; pa le zato, ker bi jih stariši neradi puščali k vajam. Sicer bi se pa dali dečki izvrstno porabiti, ker imajo čvrste glasove; b) tudi še ne pojmemo tradicionalnega, gregorijanskega koral; izjemo dela le črna sv. maša, pri kateri se je že glasil parkrat gregorijanski requiem, ki ga je izdal prof. dr. Wagner; izjema so bile tudi antifone o veliki noči pri takozvanih „molitvah“; izjemo dela tudi „libera“ pri pogrebih in nekatere druge malenkosti. Počasi, upamo se bo vpeljal pri nas popolnoma gregorijanski koral, ki je veliko, veliko krasnejši, kot po medicijski izdaji; način petja pa veliko, veliko preprostejši, pa tudi lepši, kot nas je učila regensburška tradicija. Ljudje čutijo, da je v tem načinu petja nekaj bolj svetega, dasi šele poskušamo in se sami šele učimo. Za enkrat rabimo izdajo solesmeskih menihov, ob enem pa čakamo z velikim pričakovanjem izdaje tradicionalnega koral, ki se pod vodstvom posebne komisije in pod pokroviteljstvom sv. Očeta pripravlja v vatikanski tiskarni. Bog nam jo daj kmalu uakati!

Dopisnik se že več let huduje nad regensburško izdajo in je že pred kakimi petimi leti pripravljaval dolg in oster članek za „C. Gl.“ proti regensburžanom, pa ga je opustil, ker mu je nek visokoizobražen gospod, pri nas morda prvi strokovnjak v tej zadevi, svetoval naj ne razburja duhov, dasi stoji na edino pravem stališču, češ saj se bo samo pokazalo sčasoma, da v Regensburgu tudi nimajo vsega prav. Sedaj spozna, da je bilo res prav, da je odložil pero, saj so ga nepričakovano sv. Oče sami vzeli v roko in napisali članek, da se ga veselijo celi svet.

Če pa je dopisnik odložil pero za oni članek, ga pa ni odložil za druge. Sicer bi rad pisal enotno daljšo razpravo o gregorijanskem koralu, toda zavirajo ga njegove stanovske dolžnosti, tako da bo težko prišlo do enotne daljše razprave. Zato pa hrani pero za kratke, nekako aforistične sestavke o gregor. koralu brez posebne zveze in brez kakega načrta, tako da bi bil vsak sestavek zase majhna celota, v kateri bi bila kratko obdelana le ena misel. Če bi Vam bilo to, gosp. urednik, všeč, Vam jih bom pošiljal, kakor bodo ravno nanesele okoliščine. (Prosim; ustregli boste uredništvu in bravecem. Ur.)

Ob enem bi potem prosil Vas, g. urednik in druge cenjene bravce, da bi mu kar v listu naznanjali svoje ugovore in pomisleke, da se tako razbistre pojmi in se s tako prijateljsko polemiko zanimanje za prekrasni gregorijanski koral in tudi njega pojmovanje razširi po našem glasbenem svetu.

Končno naj še omenim, kaj pri nas pojemo v cerkvi. Latinske maše pojemo sledečih skladateljev: A. Foerster, Hladnik, Kaím, Lavtižar, Schweitzer; kmalu začnemo še z drugimi. Črne maše (requiem) pojemo tri: Bauerjevo, Kimovčevovo in koralno tradicionalna izdaja po dr. Wagnerju.

Pojemo tudi nekaj latinskih motetov za mešani in moški zbor.

Slovenske skladbe pojemo menda od vseh slovenskih skladateljev in sicer za moški, mešani in ženski zbor. Posamič naštevati jih gotovo ne kaže, ker bi potem dopis romal v lačni koš g. urednika.

Tako g. urednik! sedaj vidite, da je pri nas splošno precej dobro urejeno; za potrebo imamo vsega, tudi pevskega napuha je toliko, da je mogoče izhajati. Fr. Kimovec.

Iz Vidma ob Savi. — Po daljšem molku nabralo se mi je zopet nekaj gradiva; prosim, da ga sprejme „Cerkv. Glasbenik“ in poda svojim čé. čitateljem.

Dne 7. t. m. je obhajala velika dobrotnica, preblagorodna gosa Josipina Hotschewar, svoj 80-letni jubilej. V ta namen se je služila v župni cerkvi v Krškem slovesna sveta maša z asistenco, pri kateri sem imel tudi jaz priložnost, udeležiti se je. Petje oskrbel je gosp. Kos, sedanji kapucinski organist. Pri petju sodelovale so krške gospice in gospe. Petje je bilo res imenitno. Pela se je maša sv. Cecilije zl. Ant. Foerster, s spremljavo harmonija

meščanske šole. Spremljal je mestni organist gosp. Frass, dirigiral pa gosp. Kos. Pelo se je povsem liturgično; zbor je štel 16 glasov.

Pokazalo se je pri tej priložnosti, da so v Krškem moči, s katerimi se dá marsikaj doseči; le žalibog, da se premalokrat oglasé. Ni moj namen pisati kritike, pač pa, kar mi pové moj glasbeni okus sam.

Imel sem priložnost čuti tudi petje v trgu Rajhenburg; ne zakrivam pa, da mi ni ugajalo. Tam bi pričakoval kaj boljšega. Kdo je temu kriv? Vse drugače pa je, ako stopiš med sv. opravilom v mestno župno cerkev v Brežicah. Ondi je čisto kaj družega; lepo petje in lepo, cerkvi primerno orgljanje. Pogrešamo le boljšega inštrumenta. Lepo ubrane glasove mladili grl čuješ tudi v sosedni artiški cerkvi. Tamošnji organist je imel sicer veliko truda z malimi šolarji, da jih je izvežbal za cerkveni kor. Komaj eno leto se učijo in pojdi tje, ki se zanimaš za lepo liturgično petje in slišal boš, kako se poje liturgično pri slovesnih sv. mašah.

Tudi na Zdolah sem imel priliko poslušati cerkveno petje, ki je pa nekoliko bolj posvetno. Pa oprostimo mu, ker je organist že star in so ljudje tudi navajeni starega petja; živeti pa moramo že itak vsi. — Ne pozabim pa tudi domačega videmskega pevskega zbora, če tudi ni posebno velik. A če je treba kaj več, so drage volje takoj na pomoč gg. tovariša iz Krškega in domači gospodje, katerim bodi tukaj izrečena najiskrenejša zahvala za njih ljubav.

Pelo se je v župni cerkvi o velikonočnih praznikih naslednje: Pri vstajenju ob $\frac{3}{4}$ na pet so se pele med procesijo slovenske pesmi; po procesiji je bil „Te Deum“ — pel se je Schöpfvov v D — potem slovesna sv. maša Sv. Jožefa zl. P. Ang. Hribar; za Graduale: Regina coeli zl. Zupan; druge vloge koralne.

Ob 10. uri sloves. sv. maša: Deteta Jezusa zl. Schweitzer; vloge koralne. Velikonočni ponedeljek ob 10. slovesna sv. maša v Dolenji vasi (na podružnici) se je pela maša Sv. Rozalije, zl. Hladnik. Tukaj se poje pri vsaki peti sv. maši liturgično; drugače slovesne sv. maše ni.

Studencan.

Razne reči.

— Trinajstoletnica v spomin smrti sv. Gregorija Velikega se je v Rimu po vsopredu, ki ga je zadnjič priobčil „C. Gl.“, sijajno izvršila. Udeležba je bila velikanska, prišli so romarji iz vseh krajev sveta; iz naše škofije hila sta velečast. gospoda: kanonik dr. Andrej Karlin in uršulinski spiritual Mihael Bulovec. Natančneje o slavnosti poročamo v prihodnjem listu.

— V sredo po veliki noči pričele so se v Rimu seje kongresa učenjakov. Vodstvo sekcije za gregorijansko petje se je izročilo jezuitu P. de Santi.

— Nove orgle je v Štorijah na Krasu postavil orglarski mojster g. Ig. Zupan. Vle. g. P. Hugolin Sattner jih je preskusil in takole ocenil: „Orgle imajo 10 pevajočih spremenov z izrazovitim značajem. Zlasti so pohvalno omenili miksture, ki ni več tako rezka, kakor preje; dalje pianobas, undamaris, flavto traverzo. Gauba mora postati še bolj rezoča, oktavni sklep se mora izpeljati še eno oktavo. — Mehanika je izdelana tako okusno in skrbno, da jo je lepo videti in teče tiho in gladko. Materijal je izbran, omara lepo arhitektonična, cena nizka, menda 3340 kron. Na vsak način so orgle strokovno delo, ki kaže, da se je v Zupanovi delavnici ustanovila solidna stalnost.“

»Slava Jezusu«,

t. j. zbirka evharističnih pesmi, izišlih lani, je še na razpolago in sicer po znižani ceni: partitura 3 krome, vsak glas 25 vinarjev. Odda se tudi vsako posebej. Ker je materijala še obilo, naj sežejo cerkveni zbori po zbirki. Naroča se: **Frančiškanski samostan v Ljubljani.**

Današnjemu listu je pridana 4. številni priloga.

Odgovorni urednik lista **Janez Gujezda.** — Odgovorni urednik glasb. priloge **Anton Foerster.**
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadržna tiskarna v Ljubljani